

Širjenje in tehničarizacija smučišč so glede na podnebne spremembe kratkoročna rešitev. © DAV, Manfred Scheuermann

Nenasitna rast smučarskega turizma

Ogromna akumulacijska jezera, množica snežnih topov, nezakonite sečnje. Gradnjo smučišč spodbujajo v vseh alpskih državah in to z vprašljivimi načini in koncepti. V nadaljevanju navajamo tri primere slabe prakse.

Kakšna je prihodnost zimskega turizma na območju Alp? Znanstvene raziskave sicer predvidevajo, da bo smučarski šport izgubil bitko s segrevanjem ozračja, pa vendarle povsod spodbujajo njegovo širitev. Zaustaviti ga ne morejo niti območja naravnih rezervatov in to kljub temu, da so se alpske države z Alpsko konvencijo zavezale k varovanju zavarovanih območij. Navedeni primeri iz Italije, Avstrije in Nemčije kažejo dvoje: kako v Alpah ravnajo z zadnjimi sonaravnimi območji in kako pomembna so pri tem prizadevanja civilne družbe.

Sekstenski Dolomiti: bagri prehiteli sodstvo

Gradnja povezave med smučišči Helm in Rotwand v Dolomitih je možna le ob upoštevanju 50 pogojev, je pred kratkim odločilo italijansko upravno sodišče. A še preden je sodišče izreklo končni sklep, so se pobudniki projekta že sami lotili dela in v enem vikendu, avgusta 2013 v času počitnic, izkrčili deset hektarjev gozda, da bi tako prehiteli sodni nalog za ustavitev gradnje, katerega odreditev je bila določena za ponedeljek. Okoljevarstvene organizacije in civilna gibanja so projektu nasprotovala, saj bi novi smučišči in žičnice uničili območje narave in naravni habitat redkih rastlin in živali. Smučišči bi lahko bili povezani z eno samo krožno žičnico in zato gradnja novih smučišč ne bi bila potrebna.

Mölltalski ledenik – Alpska konvencija kot kašipot

Ali je mogoče zmanjšati površino naravnega rezervata zaradi gradnje smučišča? Prav o tem se prepirajo tudi na avstrijskem Koroškem. Ob Mölltalskem ledeniku (**Mölltaler Gletscher**) želijo investitorji zgraditi hotel z 900 posteljami. V projekt nameravajo vložiti 90 mio. evrov, za kar naj bi smučišče potekalo na območju naravnih rezervatov Kleinfrauental in Wurten-West. Svet za varstvo okolja je v skladu z Alpsko konvencijo projekt že zavrnil. Kot navaja izvedensko mnenje CIPRE Avstrija, bi bil projekt v nasprotju z mednarodnim pravom, saj je treba zavarovana območja ohraniti, zakonodaje pa ni mogoče kar spreminjati. Sklep sveta za varstvo okolja je sicer zavezujoč, a nekatere politične stranke, med njimi tudi Ljudska stranka, in župan Mölltala želijo projekt izvesti za vsako ceno.

Sudelfeld: največji in najbolj sporen primer gradnje v Nemčiji

Domnevni javni interes za gradnjo smučišča Sudelfeld ima prednost, lahko preberemo v utemeljitvi, s katero je sredi letošnjega aprila pristojni organ dovolil gradnjo umetnega akumulacijskega jezera in

sistema za zasneževanje na krajinskem zavarovanem območju Sudelfeld. Že sam bazen, ki obsega 1,5 ha površine, visok pa je 38 metrov, je gigantski projekt. Zagotoviti bo treba vodo za okoli 250 snežnih topov. Bavarska vlada bo v projekt vložila 45 mio. evrov. Odločitvi o gradnji nasprotujejo gorske in okoljske organizacije, saj le-ta pošilja napačen signal za varstvo okolja in turizem. Zaradi podnebnih sprememb je taka naložba kratkovidna, števila vprašanja, kot na primer vpliv na vodni režim, pa nejasna. Javna sredstva se v nobenem primeru ne smejo uporabljati za uničevanje krajinskega zavarovanega območja, zato so Zveza za varstvo narave in Nemško planinsko društvo (DAV) že vložili tožbo zoper projekt in zahtevali ustavitev gradnje.

Viri in več informacij na: <http://www.sueddeutsche.de/bayern/streit-um-skigebiet-gigantische-baumassnahme-soll-zukunft-des-sudelfeld-retten-1.1943883> (de), http://www.alpenverein.de/presse/beschneigung-sudelfeld-klage_aid_14106.html (de), http://www.landesforstdirektion.ktn.gv.at/27987p_DE-ktn.gv.at.?newsid=22568&backtrack=27987 (de), <http://kaernten.orf.at/news/stories/2643194/> (de), <http://www.forum-bruneck.com/?tag=rotwand> (de), http://www.alpenverein.de/presse/beschneigung-sudelfeld-klage_aid_14106.html (de)

Claire Simon, direktorica CIPRE International. © Martin Walser

Hidroelektrika: ne pojdimo do skrajnosti!

Ohranimo zadnje naravne vodne tokove v Alpah, zahteva Claire Simon, direktorica CIPRE International. Za energetska tranzicijo je treba predvsem zmanjšati porabo in optimizirati obstoječe objekte.

V okviru energetske tranzicije je v pripravi veliko hidroelektričnih projektov. Poudarek je na proizvodnji energije, pri čemer pa se pozablja, da so alpski vodni tokovi predvsem naravno življenjsko okolje in da nudijo pomemben vir tamkajšnjim prebivalcem. V svojem javnem stališču „Alpske reke niso obnovljive“, CIPRA meni, da v Alpah ni prostora za nove hidrocentrale.

Skoraj 90% alpskih vodnih tokov je že v veliki meri izkoriščenih za hidroelektrično energijo. Čeprav hidroelektrika velja za čist, krajevni in obnovljiv vir, pa je njen učinek na naravne habitate in krajino velik.

Čeprav bi uredili vse vodne vire, ki jih je še mogoče izkoriščati, to ne bi povečalo proizvodnje dodatne energije za več kot kakšen odstotek. Da bi vzpostavili trajnostno energetska strategijo, bi bilo bolj nujno in učinkovito zmanjšati porabo energije.

V svojem stališču, ki ga je izrazila maja 2014, CIPRA zahteva, da se 10% še zdravih alpskih vodnih tokov zaščiti in določi rok za popolno prenovo hidroelektrarn na teh tokovih. Rešitev energetskega problema je drugje: predvsem zmanjšanje porabe ter bolj učinkovito in ekološko izkoriščanje obstoječih hidroelektričnih objektov.

Claire Simon, direktorica CIPRE International

Letna strokovna konferenca CIPRE, ki bo od 13. do 15. novembra 2014 v Annecyju v Franciji, bo iskala odgovore na vprašanje, kaj potrebujemo za kakovostno življenje v Alpah. © Antoine-Berger, Pano Thiou

V iskanju odgovorov na omejenost naravnih virov

Naravni viri so omejeni, tudi v Alpah. Letošnja strokovna konferenca CIPRE bo posvečena iskanju odgovorov na vprašanje, katere poti vodijo do kakovostnega življenja in hkrati ne temeljijo na vedno večji porabi virov. Konferenca bo novembra letos potekala v francoskem Annecyju.

Novе tehnologije napovedujejo ustrezne rešitve okoljske in podnebne problematike, ne da bi se spraševale o dogmi neomejene gospodarske rasti. A dejansko stanje kaže, da poraba naravnih virov narašča in da se še naprej povečujejo tudi količine izpustov CO₂. Z letošnjo strokovno konferenco, ki bo od 13. do 15. novembra 2014 v Annecyju v Franciji, bo CIPRA vzpostavila platformo, ki bo spodbudila k skupnemu razmisleku o oblikovanju drugačnega načina našega življenja. V prepričanju, da kakovostno življenje v Alpah ne more temeljiti na vedno večji potrošnji in porabi, bo konferenca opravila kritično presojo trenutnih prostorsko planskih politik in gospodarskih sistemov ter posredovala pobude za nov, ustvarjalen pristop. Kot alpsko mesto ob jezeru, ki mora zadostiti številnim potrebam po rabi, je francoski Annecy nazoren primer tovrstne tematike.

Na konferenci bo sodeloval francoski futurolog Hugues de Jouvenel, ki bo pojasnil, kako lahko h kakovostnemu življenju v Alpah pripomorejo novi življenjski slog, porazdelitev virov in nove oblike ekonomskih sistemov. Praktično uresničevanje blaginje ekonomije, ki v ospredje postavlja potrebe človeka in narave, bo na primeru obratovanja večjega hotela ponazoril Michil Costa, lastnik južnotirolskega hotela, medtem ko bo Ueli Strauss, vodja Urada za prostorsko načrtovanje v švicarskem kantonu St. Gallen, pojasnil, katere odgovore lahko na to temo ponudi prostorsko načrtovanje.

V petek bo na programu razprava oz. oblikovanje vizije „zadostnih Alp“, pri čemer bodo udeleženci poskušali tudi odgovoriti, kako te vizije vključiti v alpsko politiko in kako naj strategija EU za alpsko območje v večji meri izpolnjuje zahteve trajnostnega razvoja in zadostnosti virov.

Virt: <http://cipra.org/sl/prireditve/4948>

Kako je mogoče v Alpah doseči podnebno nevtralnost, bo v Ljubljani pokazala konferenca ob zaključku projekta Alpstar. © Klaus-Uwe-Gerhardt, pixelio

Strategije za podnebno nevtralne Alpe 2050

Konec letošnjega maja bo potekala zaključna konferenca alpskega projekta Alpstar, ki bo osrednjo pozornost namenila vprašanju, kako doseči izboljšanje bilance CO₂ na območju Alp. Na konferenci bosta sodelovala tudi CIPRA in društvo Alpsko mesto leta.

Predstavniki ministrstev, okoljskih organizacij, občin in univerz ter drugi zainteresirani bodo 27. in 28. maja 2014 v Ljubljani razpravljali o strategijah, uspešno izvedenih pobudah in prihodnjih izzivih za

Alpe v smislu vzorčne regije na področju varstva podnebja. S konferenco Dnevi podnebne nevtralnosti v Alpah se tako končuje Alpstar, večletni projekt v okviru programa za območje Alp (Alpine Space), udeleženci pa bodo ugotavljali, ali in kako lahko Alpe do leta 2050 na podlagi nadvladnega pristopa postanejo vzorčna regija na področju podnebne nevtralnosti.

Različne alpske regije, med njimi Posočje in Dolina Alpskega Rena, bodo svoje dejavnosti in rezultate projektov, ki so jih izvajale, predstavile še na „tržnici regij in projektov“, ki bo sledila okrogli mizi, delavnice pa bodo namenjene poglobljeni obravnavi problematike.

CIPRA, ki sta jo St. Gallen in Lihtenštajn pooblastila za usklajevanje dejavnosti v pilotni regiji Dolina Alpski Ren, bo moderirala razpravo, v kateri se bodo udeleženci na primeru Posočja spraševali o tem, kako naj politika prepriča javnost o nujnosti uresničevanja strategij za podnebno nevtralne Alpe. Društvo Alpsko mesto leta vabi k sodelovanju v razpravi o vlogi lokalnih skupnosti pri varstvu podnebja – svoje pobude na tem področju bo predstavila Idrija, Alpsko mesto leta 2011. Program predvideva tudi ekskurzije po Ljubljani, katerih namen bo seznaniti udeležence s temami, kot sta mobilnost in urbano vrtnarjenje (urban gardening).

Več informacij na:

<http://alpstar-project.eu/> (en)

<http://alpstar-project.eu/news-events/> (en)

Poslanci novega Evropskega parlamenta bodo morali izpolniti zahteve za uvedbo ukrepov, s katerimi bo mogoče zmanjšati ekološki odtis. © Klaus-Uwe-Gerhardt, pixelio

Kaj pričakujejo Alpe od Evrope

Maja 2014 bodo državljani in državljanke Evropske unije odločali o tem, kdo bo zastopal njihove interese v Evropskem parlamentu. V katero smer bi morala pluti Evropa, je za prihodnje poslance zapisalo že več alpskih organizacij. V nadaljevanju o tem, zakaj njihove zahteve veljajo tudi za evropsko strategijo razvoja na območju Alp.

Evropa bo med 22. in 25. majem 2014 izbirala svoje predstavnike v Evropskem parlamentu.

Predloge za trajnostno Evropo so za prihodnje evropske poslance oblikovale tudi alpske okoljske organizacije, med njimi tudi bavarska Zveza za varstvo narave (Bund Naturschutz) in Deželna zveza za varstvo ptic (Landesbund für Vogelschutz). Obe sta izrazili zahtevo, da mora eden od ciljev EU postati zmanjšanje porabe naravnih virov, in opozorili, da evropska politika intenzivne rasti ogroža blaginjo prihodnjih generacij. Spremembe v gospodarjenju zahtevajo tudi v mednarodni organizaciji Prijatelji narave (Naturfreunde Internationale), saj mora Evropa občutno povečati naložbe v trajnostne energetske in prometne sisteme, kar bo zmanjšalo ekološki odtis in ustvarilo nova delovna mesta. Poleg tega bo morala EU zagotoviti večjo preglednost procesov odločanja.

Priložnost za gospodarstvo, ki bo ohranjanje okolja in razvoj omogočalo tudi zanamcem, in uresničevanje novih modelov upravljanja ponuja Evropska strategija za območje Alp, ki je trenutno še v fazi priprave. Interese civilne družbe zastopa v tem procesu mreža organizacij, ki se zavzema za trajnostni razvoj alpskega prostora. Njena najpomembnejša naloga je doseči, da bo strategija temeljila na široko zasnovanem sodelovanju med zainteresiranimi stranmi z vseh področij, saj bo le tako mogoče uresničiti skupno vizijo kakovostnega življenja, ohraniti naravne vire in v praksi uporabljati trajnostne oblike gospodarjenja.

Viri in več informacij na:

http://www.nfi.at//index.php?option=com_content&task=view&id=618&Itemid=1 (de), http://www.eu-koordination.de/PDF/umweltpolitische_kernforderungen_europawahl2014.pdf (de), <http://www.cipra.org/de/medienmitteilungen/makroregion-alpen-wir-sind-bereit> (de)

Študija, ki je bila še pred kratkim očem javnosti skrita, dvomi o koristih, ki naj bi jih prinesel brennerski bazni predor. © BBT-SE

Za ljudi in naravo izboljšanja razmer ne bo

Miniti je moralo kar sedem let, da je javnost izvedela, kako brennerski predor vpliva na zdravje in kakovost življenja prebivalcev. V nadaljevanju o ugotovitvah raziskave, ki je bila še pred kratkim očem javnosti skrita.

Z brennerskim predorom naj bi se – poleg preusmeritve tovornega prometa na železnico – za ljudi, ki živijo vzdolž obstoječe železniške trase, izboljšale razmere glede hrupa in kakovosti zraka. Da sporni projekt, katerega vrednost je ocenjena v milijardah, takih pričakovanj ne izpolnjuje, zdaj dokazuje študija, ki so jo na innsbruški univerzi opravili že davnega leta 2006, na zahtevo italijanske opozicije pa je bila javno objavljena šele pred kratkim.

Ugotovitve študije namreč kažejo, da se obremenitve za prebivalce po izgradnji baznega predora in dovoznih cest leta 2040 ne bodo zmanjšale in bodo ostale na enaki ravni. Odgovorni so sicer obljubljali, da na obstoječi gorski progi ne bodo več vozili tovorni vlaki, ki povzročajo hrup, a na vprašanje, ali je to v praksi s pravnega vidika sploh izvedljivo, ni jasnega odgovora. Hrup se bo na italijanski strani zaradi predora celo povečal, saj naj bi tovorni vlaki vozili ponoči, ukrepi za preprečevanje hrupa pa ne zadostujejo. Prav tako se ne bodo zmanjšali škodljivi izpusti v zrak, saj bo na železnico preusmerjen le del današnjega prometa oziroma prometa, ki se bo do takrat povečal. Družba BBT SE, ki je zadolžena za gradnjo predora, javnosti še vedno ni predstavila analize stroškov in koristi projekta brennerskega baznega predora.

Študija in več informacij na: <https://docs.google.com/file/d/0B-XHtHMN9FrZRk4yWTVVSVXVYSUE/view?pli=1&sle=true> (de/it), <http://derstandard.at/1397522632996/Brennerbasistunnel-nicht-unnuetz-aber-ueberschaetzt> (de), <http://derstandard.at/1397522632996/Brennerbasistunnel-nicht-unnuetz-aber-ueberschaetzt> (de), <https://www.salto.bz/it/article/11022014/wo-ist-die-bbt-studie> (de)

Škodljive učinke izpustov CO₂ lahko preprečimo le z njihovo takojšnjo omejitvijo. © Thorben Wengert, pixelio

Olepšani podatki o podnebnih razmerah v Švici

Švicarsko okoljsko ministrstvo je nedavno pozitivno ocenilo razmere na področju varstva podnebja – kjotski cilj je dosežen. Povsem drugačne pa so ugotovitve nedavno objavljene raziskave o posledicah segrevanja na območju Švice.

Švicarski Zvezni urad za okolje je aprila 2014 podal uspešno oceno podnebnih razmer za obdobje 2008–2012. Kot ugotavlja urad, naj bi se izpusti toplogrednih plinov zmanjšali za okoli osem odstotkov, kjotski cilj pa naj bi bil s tem dosežen. Poročilo je deležno kritike predvsem zaradi tega, ker je zmanjšanje v Švici že tako na zelo skromni ravni. Mednarodni cilji so bili doseženi le zaradi nakupa dodatnih pravic do emisij v tujini.

Učinkovita podnebna politika je trenutno najpomembnejša, se glasijo priporočila znanstvenikov z najrazličnejših strokovnih področij, ki so v poročilu *CH2014-Impacts* obravnavali posledice podnebnih sprememb na območju Švice. Takojšnje zmanjšanje izpustov CO₂ bi morali postati neizogibno dejstvo, če želimo preprečiti negativne posledice tako na globalni kakor na nacionalni ravni, ukrepe prilagajanja posledicam podnebnih sprememb pa je treba uskladiti z zahtevami varstva podnebja. Kot kažejo številne študije, so spremembe resne: med drugim je pričakovati drastično zmanjševanje ledenikov, nihanja v pretočnih količinah vode v rekah, poslabšanje kakovosti pitne vode in zmanjševanje biotske raznovrstnosti.

Vir in več informacij: <https://www.ethz.ch/de/news-und-veranstaltungen/eth-news/news/2014/03/klimafolgen-fuer-die-schweiz-abschaetzen.html> (de), http://www.wsl.ch/medien/news/CH2014_impacts/index_DE (de), http://www.kommunikation.unibe.ch/content/medien/medienmitteilungen/news/2014/ch2014/index_gesam.html (de)

Žalosten rekord: emisijske vrednosti CO₂ so bile aprila 2014 najvišje doslej. © Pfala, flickr

Slab zrak nad Alpami

Razmere glede onesnaženosti ozračja v številnih alpskih dolinah niso kaj spodbudne. V nadaljevanju o tem, zakaj je ogroženo zdravje mnogih ljudi v regiji Rona-Alpe in kako lahko k izboljšanju razmer pripomorejo nižje hitrosti na avtocestah.

Merilno mesto Air Rhône-Alpes v Franciji je v svojem poročilu o kakovosti zraka v letu 2013 na območju regije Rona-Alpe ugotovilo, da so bile mejne vrednosti presežene med drugim za fine prašne delce in dušikove okside, četrtnina prebivalcev v regiji je izpostavljena zdravju škodljivim količinam

ozona, 150.000 ljudi pa ogrožajo previsoke vrednosti finih prašnih delcev, predvsem v dolini Arve, na širšem območju Chambéryja in Albertvilla. Za izboljšanje kakovosti zraka so uvedli za mesta z več kot 250.000 prebivalci, in na območjih s previsokimi mejnimi vrednostmi, obvezne načrte za izboljšanje kakovosti zraka. Od leta 2014 naprej v Alpah, v aglomeracijah Grenobla in v dolini Arve, udeležujejo načrte za izboljšanje kakovosti zraka. Nadpovprečno visoka raven onesnaženosti s finimi prašnimi delci je bila zabeležena zlasti vzdolž velikih prometnih osi. K izboljšanju kakovosti zraka bi bistveno pripomogla uvedba omejitve hitrosti na 100 km/h na avtocestah, ocenjujejo avtorji študije o prometnih razmerah na tirolskih avtocestah. V primerjavi s hitrostjo 130 km/h se bodo pri nižani hitrosti 100 km/h emisije onesnaževal zmanjšale do 15 odstotkov. Zaradi upoštevanja mejnih vrednosti, ki jih je določila EU, pa so poleg omejitve hitrosti potrebni še drugi ukrepi, na primer splošna začasna prepoved vožnje za tovorna vozila.

Vir in več informacij: http://www.ansa.it/web/notizie/canali/energiaeambiente/rifiuti/2014/04/30/aprile-2014-il-mese-piu-inquinato-della-storia_1cfde261-45c6-4b75-a309-6d95ce38cb82.html (it), <http://www.tt.com/home/8314712-91/tempo-100-bringt-mehr-als-sektorales.csp> (de), https://tirol.gruene.at/artikel/schwarz_auf_weiss-tempo_100_bringts (de), <http://www.actu-environnement.com/ae/news/qualite-air-rhone-alpes-pollution-pm10-reste-preoccupante-21476.php4#xtor=ES-6> (fr), <http://www.datapressepremium.com/rmdiff/2007506/DP-AIR-RHONE-ALPES-OK.pdf> (fr), <http://www.srf.ch/meteo/meteo-news/neuer-hoehstwert-der-co2-konzentration> (de)

Prireditve

AidA Delavnica - Strokovna konferenca Omrežja občin, 27./28.06.2014, Tux/AT, Organisorator: Omrežje občin «Povezanost v Alpah». [Več...](#)

iMONITRAF Transport Forum, 24.06.2014, Innsbruck/AT, Organisorator: iMONTIRAF. [Več...](#)

Delavnica ALPARC: "Spremljanje preoblikovanja biotske raznovrstnosti z namenom dokumentirati vplive podnebnih sprememb v alpskih zavarovanih območjih", 10.09.2014, Gran Paradiso/IT, Organisorator: ALPARC. [Več...](#)

C3-Alps Final Conference Announcement, 14.10.2014, Wien/AT, Organisorator: [Več...](#)

XIII Alpine Conference, 20.11.2014, Torino/IT, Organisorator: Ministero dell'Ambiente. [Več...](#)

Oh!...

... so bele barve, vitki, skoraj graciozni, prava paša za oči. Predvsem pa dobro razviti. To so prvi beluši, ki so jih letos že marca pobrali v bavarskem Schrobenhausnu, nedaleč od Münchna. Običajno ta priljubljena delikatesna vrtnina domače pridelave prispe na trg sredi ali konec aprila, a beluši iz Schrobenhausna dozoriijo tako zgodaj zaradi ogrevanja tal. Pod gredami, v katere so posejani, so namreč napeljane cevi s toplo vodo, grede pa prekriva večplastna plastična folija. Tako zaščitene poganjajo mladike belušev, ko je še vse naokoli zima, in pospešujejo segrevanje zemlje. Na robu nasada je namreč pridelovalec postavil peč, ki proizvaja toploto iz lesnih sekancev. Pa ne za stanovanja, temveč za beluše. In tako kot za vse lepe stvari velja tudi za beluše: samo poreklo še ne pove vsega.

Vir: <http://www.zeit.de/2014/16/spargelanbau-freiland-fussbodenheizung/komplettansicht> (de)